ਪਾਠ-20

ਧਰਤੀ ਦਾ ਗੀਤ (ਲੇਖਕ- ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ)

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੳ. ਸੂਰਜ ਧਰਤੀ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਕਿਵੇਂ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ : ਸੂਰਜ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ਼ ਧਰਤੀ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅ. ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਪੈਣ ਨਾਲ਼ ਧਰਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ : ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਪੈਣ ਨਾਲ਼ ਧਰਤੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ ਹੋਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੲ. ਧਰਤੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
ਉੱਤਰ : ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਰਿਸ਼ਮਾਂ, ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ, ਬੱਦਲ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛਮ-ਛਮ ਵਰਦੀ ਵਰਖਾ, ਰੁੱਖ, ਬੂਟੇ ਤੇ ਫੁੱਲ, ਬਰਫ਼ਾਂ ਲੱਦੇ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਕਲ-ਕਲ ਕਰਦਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੁਮਕਦੀ ਪੌਣ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ. ਧਰਤੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ-ਕੀ ਮਿਲ਼ਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ : ਧਰਤੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ ਆਦਿ ਧਾਤਾਂ ਰੁਪ ਸੁਗਾਤਾਂ ਮਿਲ਼ਦੀਆਂ ਹਨ ।

2. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ :

ੳ. ਸੂਰਜ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਤੇਰੇ,

ਮੁੱਖੜੇ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਵੇ।

ਅ. ਉੱਚੇ ਪਰਬਤ ਬਰਫ਼ਾਂ ਕੱਜੇ,

ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਉਂਦੇ।

ੲ. ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਲ-ਕਲ ਕਰਦਾ,

ਪਾਣੀ ਗੀਤ ਸੁਣਾਵੇ।

3. ਔਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ :

ਬਲਿਹਾਰ	:	ਕੁਰਬਾਨ, ਸਦਕੇ
ਪਰਬਤ	:	ਪਹਾੜ
ਰਿਸ਼ਮਾਂ	:	ਕਿਰਨਾਂ
ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ	:	ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ, ਆਲਮ
ਮਹਿਮਾਂ	:	ਸ਼ੋਭਾ, ਉਸਤਤ, ਵਡਿਆਈ
ਖ਼ਲਕਤ	:	ਦੁਨੀਆ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ
ਭੰਡਾਰ	:	ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ, ਸੰਗ੍ਰਹਿ
ਕਲ-ਕਲ	:	ਸ਼ੋਰ, ਰੌਲ਼ਾ
ਅਪਰ-ਅਪਾਰ	:	ਅਪਾਰ, ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ

ਵਿਆਕਰਨ :

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ :

ਜੈ-ਜੈਕਾਰ, ਰੁਸ਼ਨਾਵੇ, ਛਮ-ਛਮ, ਦੇਣ ਸ਼ਿੰਗਾਰ, ਵਧਾਉਂਦੇ, ਸਜਾਉਂਦੇ, ਕਲ-ਕਲ, ਰੁਮਕਦੀ, ਬਹਿਲਾਵੇ, ਮਹਿਮਾ, ਮਿਲ਼ਦੀਆਂ, ਸੁੱਖਾਂ, ਅੱਡ-ਅੱਡ, ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ, ਰੱਜ-ਰੱਜ, ਲਾਇਆ।

- **ਨਾਂਵ –** ਜੈ-ਜੈਕਾਰ, ਮਹਿਮਾ, ਸੁੱਖਾਂ।
- **ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ –** ਅੱਡ-ਅੱਡ, ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ।
- **ਕਿਰਿਆ –** ਰੁਸ਼ਨਾਵੇ, ਦੇਣ ਸ਼ਿੰਗਾਰ, ਵਧਾਉਂਦੇ, ਸਜਾਉਂਦੇ, ਰੁਮਕਦੀ, ਬਹਿਲਾਵੇ, ਮਿਲ਼ਦੀਆਂ, ਲਾਇਆ।
- **ਦੁਹਰਾਅ ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ** - ਛਮ-ਛਮ, ਕਲ-ਕਲ, ਰੱਜ-ਰੱਜ

ਕੁਦਰਤ